

๐๓๗ การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๑ การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต

หัวข้อที่ ๐๓๖ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี

หัวข้อที่ ๐๓๗ การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ได้กำหนดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามคู่มือการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ กำหนดรายละเอียดการประเมินเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐได้มีการปรับปรุงพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลในหน่วยงาน มีการดำเนินงานที่มุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและส่วนรวม ลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงาน ให้หน่วยงานสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) โดยประกอบด้วยตัวชี้วัดหลัก ๑๐ ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดที่ ๑ การปฏิบัติหน้าที่
- ตัวชี้วัดที่ ๒ การใช้งบประมาณ
- ตัวชี้วัดที่ ๓ การใช้อำนาจ
- ตัวชี้วัดที่ ๔ การใช้ทรัพย์สินของราชการ
- ตัวชี้วัดที่ ๕ การแก้ไขปัญหาการทุจริต
- ตัวชี้วัดที่ ๖ คุณภาพการดำเนินงาน
- ตัวชี้วัดที่ ๗ ประสิทธิภาพการสื่อสาร
- ตัวชี้วัดที่ ๘ การปรับปรุงระบบการทำงาน
- ตัวชี้วัดที่ ๙ การเปิดเผยข้อมูล
- ตัวชี้วัดที่ ๑๐ การป้องกันการทุจริต

คณะกรรมการเพื่อดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และมีมติมอบหมายให้กลุ่มงานตรวจสอบภายในดำเนินการรายงานสำหรับตัวชี้วัดย่อยที่ ๑๐.๑ การประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต หัวข้อที่ ๐๓๖ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี และ ๐๓๗ การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต กลุ่มงานตรวจสอบภายในได้สรุปการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริตแล้วเห็นว่าการดำเนินการในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้มีการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน มีมาตรการและการดำเนินการในการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว โดยสรุปดังนี้

๑. การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประจำปี

จากการประเมินผลระบบควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ แนวทางการประเมินระบบควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงว่าได้เป็นไปอย่างครบถ้วนทั้งภารกิจด้านคดี และด้านการบริหาร ได้แสดงผลการประเมินของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญในการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติในหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน ดังนี้

๑.๑ ภารกิจด้านคดี

ในกระบวนการไต่สวน การออกนั่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การออกนั่ง อ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ประเมินระบบควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงพบความเสี่ยงในกระบวนการไต่สวน การออกนั่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย คือ คู่กรณีปฏิบัติตนไม่ถูกต้องเนื่องจากยังมีความสับสนและไม่เข้าใจขั้นตอน กระบวนการและการปฏิบัติตนอย่างถูกต้อง ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีโดยมีอำนาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตลอดจนมีอำนาจพิจารณาและสั่งหรือลงโทษกรณีมีการกระทำที่เป็นการละเมิดอำนาจศาล แต่ยังไม่มีการออกระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน

ในกรณีนี้ ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในเรื่องนี้โดย เร่งดำเนินการยกร่างระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล พ.ศ. ... และกำหนดให้มีการประชุมชี้แจงซักซ้อมแนวทางปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามแผนการออกนั่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัยและการประชุมเตรียมความพร้อมของหน่วยงานภายในสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการติดต่อประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๒ ภารกิจด้านการบริหาร

ในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างปฏิบัติได้ถูกต้องตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีความโปร่งใสคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ราชการ ระบบในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการ ในระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลาง (e-GP) โดยต้องดำเนินการบันทึกข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างในระบบสารสนเทศ (e-office) เพื่อเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างในระบบของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญด้วย หน่วยงานได้ประเมินระบบควบคุมภายในและประเมินความเสี่ยงพบความเสี่ยงในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง คือ การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะของสิ่งของหรืองานจ้างไม่ชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างที่เร่งรัดการดำเนินการ

ในกรณีนี้ ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในเรื่องนี้โดย ให้หน่วยงานผู้แจ้งความประสงค์กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะของสิ่งของหรืองานจ้างให้ชัดเจนตามแนวทางที่คู่มือการจัดทำ TOR ที่คณะกรรมการกลั่นกรองร่างขอบเขตของงานและรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ ได้จัดทำไว้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรือหากเป็นรายการที่มีความสำคัญ หรือใช้งบประมาณสูงให้เสนอเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ก่อนดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง

๒. การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ ภารกิจด้านคดี

การบริหารจัดการความเสี่ยงในกระบวนการได้สวน การออกนึ่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในเรื่องนี้โดย เร่งดำเนินการยกร่างระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล พ.ศ. ... และกำหนดให้มีการประชุม ชี้แจงซักซ้อมแนวทางปฏิบัติฯ นั้น ได้ดำเนินการโดย

(๑) ระเบียบศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเกี่ยวกับการละเมิดอำนาจศาล พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้วเสร็จ ประกาศเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ และใช้บังคับ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๒ แล้ว

(๒) การประชุมและการประสานงาน

(๒.๑) มีการประชุมชี้แจงและซักซ้อมแนวทางปฏิบัติระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานตามแผนออกนึ่งทุกครั้งก่อนการออกนึ่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย ในการนี้ การกำหนดเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานตามแผนจะมีการจำกัดจำนวนผู้ปฏิบัติ ระบุตัวบุคคลและกำหนดหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามแผนจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสำนวนคดี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ รักษาความลับในผลแห่งคดีมิให้รั่วไหลก่อนจะมีการอ่านคำวินิจฉัย และเพื่อป้องกันมิให้เกิดการขัดกันแห่ง ผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นได้

(๒.๒) มีการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมร่วมกับหน่วยงานภายในสำนักงาน ศาลรัฐธรรมนูญ เช่น กลุ่มงานรักษาความปลอดภัย กลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ และกลุ่ม งานคลังและพัสดุ ก่อนวันออกนึ่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย

(๒.๓) ในบางคดีอาจมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือทหารเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และเป็นการรักษาความปลอดภัย เพื่อให้วันที่มีการออกนึ่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๓) มีการชี้แจงขั้นตอนกระบวนการก่อนมีการอ่านคำวินิจฉัยอย่างละเอียด ให้กับ คู่กรณีและผู้เข้าฟังรับทราบพร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามหากไม่เข้าใจหรือสับสนในขั้นตอนกระบวนการใดเพื่อให้ คู่กรณีและผู้เข้าฟังปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้ขั้นตอนกระบวนการการออกนึ่งเพื่ออ่านคำวินิจฉัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ ภารกิจด้านการบริหาร

การบริหารจัดการความเสี่ยงในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ความเสี่ยงในกระบวนการ จัดซื้อจัดจ้าง คือ การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะของสิ่งของหรืองานจ้างไม่ชัดเจน การจัดซื้อจัดจ้างที่ เร่งรัดการดำเนินการ ได้กำหนดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงในเรื่องนี้โดย ประสานให้หน่วยงานแก้ไข กำหนดรายละเอียดคุณลักษณะของสิ่งของหรืองานจ้างให้ชัดเจนตามแนวทางที่คู่มือการจัดทำ TOR หรือหาก เป็นรายการที่มีความสำคัญ หรือใช้งบประมาณสูงให้เสนอเข้าที่ประชุมของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ก่อน ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินการในระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ของกรมบัญชีกลาง (e-GP) ซึ่งจะทำให้ลดความเสี่ยงในการจัดซื้อจัดจ้างมีความโปร่งใสป้องกันการเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนและ ควบคุมดูแลรายการจัดซื้อจัดจ้างที่เร่งรัดการดำเนินการโดยไม่มีเหตุจำเป็น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดการ ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน

๓. มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

(๑) ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยเคร่งครัด

(๒) ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญงดการให้ของขวัญหรือของกำนัลในโอกาสหรือเทศกาลต่าง ๆ โดยให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับการงดให้ของขวัญของกำนัลในเทศกาลปีใหม่ ตามที่กำหนดไว้ในหนังสือสำนักบริหารกลาง กลุ่มงานบริหารทั่วไป ที่ ศร ๐๐๐๔.๑/๗๗๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

(๓) ให้เจ้าหน้าที่พัสดุ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้เสนอราคา ผู้ขาย หรือผู้รับจ้าง เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการจัดซื้อจัดจ้างของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยต้องรับรองตนเองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ทั้งในเรื่องความสัมพันธ์ส่วนตัวทางเครือญาติกับผู้เสนอราคา ผู้ขาย หรือผู้รับจ้าง ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๒๖ หรือความสัมพันธ์ในทางอคติใดๆ